

POSTANOWIENIE

Dnia 14 lutego 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Antoni Bojańczyk (przewodniczący)

SSN Paweł Kołodziejski

SSN Adam Roch (sprawozdawca)

Protokolant Kinga Sternik

przy udziale prokuratora del. do Prokuratury Krajowej Anety Orzechowskiej
w sprawie **M. S. i M. F.**

skazanych z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 14 lutego 2024 r.,

kasacji obrońców skazanych M. F. i M. S.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach

z dnia 12 stycznia 2022 r., sygn. akt II AKa 342/21

zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w Bielsku-Białej

z dnia 8 marca 2021 r., sygn. akt III K 160/19,

- 1. oddala kasację obrońcy skazanego M. S., uznając ją za oczywiście bezzasadną;**
- 2. na podst. art. 537 § 2 k.p.k. w związku z art. 17 § 1 pkt 5 k.p.k. umarza postępowanie kasacyjne względem skazanego M. F.;**
- 3. zwalnia skazanego M. S. od ponoszenia kosztów sądowych postępowania kasacyjnego, obciążając nimi Skarb Państwa;**
- 4. obciąża skazanego M. F. opłatą kasacyjną, zwalniając go od ponoszenia pozostałych kosztów sądowych postępowania kasacyjnego, obciążając nimi Skarb Państwa;**
- 5. sporządzenie uzasadnienia postanowienia w części dotyczącej umorzenia postępowania odracza na okres 7 dni.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Bielsku-Białej z dnia 8 marca 2021 r., sygn. akt III K 160/19, M. F. został skazany za czyn z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. W wyniku rozpoznania apelacji prokuratora, pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego oraz obrońcy oskarżonego, Sąd Apelacyjny w Katowicach wyrokiem z dnia 12 stycznia 2022 roku, sygn. akt II AKa 342/21, zmienił zaskarżone orzeczenie i uznał M. F. winnym przestępstwa z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k., za co wymierzył mu karę 4 lat pozbawienia wolności i nałożył solidarny obowiązek naprawienia szkody w kwocie dwóch milionów złotych. Rozstrzygnięto również w przedmiocie kosztów sądowych, wydatków i opłaty.

Kasację od orzeczenia sądu odwoławczego wniósł w dniu 4 listopada 2022 roku m. in. obrońca skazanego, który podniósł zarzuty rażącego naruszenia prawa procesowego, tj.:

1. art. 54 k.p.k. poprzez jego błędne zastosowanie i uznanie, że pokrzywdzony skutecznie przystąpił do procesu w charakterze oskarżyciela posiłkowego,
2. „art. 438.2 i .3 k.p.k., art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. i art. 410 k.p.k.” poprzez niewskazanie w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, czym kierował się Sąd Apelacyjny w Katowicach uznając zarzuty i wnioski apelacji obrońcy za niezasadne,
3. art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. poprzez ich niezastosowanie, prawa materialnego, a to:
4. art. 18 § 1 k.k. poprzez jego błędną wykładnię,
5. art. 286 § 1 k.k. poprzez jego nieprawidłowe zastosowanie,
i wreszcie
6. rażące naruszenie prawa procesowego i materialnego, które mogło mieć istotny wpływ na treść orzeczenia, a to „art. 438.4 k.p.k., art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k.” poprzez niewskazanie w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, czym kierował się Sąd Apelacyjny w Katowicach oceniając limitujący karę

stopień winy oraz zarzut apelacji obrońcy wymierzenia kary rażąco surowej, a nadto zaostrenie kary wymierzonej przez sąd I instancji pomimo braku ustalenia stopnia winy.

Wskazując na te zarzuty, obrońca wniósł o uniewinnienie, względnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w Katowicach.

Prokurator w pisemnej odpowiedzi na kasację wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej. W stanowisku ustnym złożonym na rozprawie, uznając zarzuty kasacyjne za nietrafne, prokurator wniósł o umorzenie postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Postępowanie kasacyjne względem skazanego M. F. należało umorzyć.

Jak wynika z uzyskanego w toku postępowania kasacyjnego odpisu skróconego aktu zgonu, M. F. zmarł w dniu [...] 2023 r. (k. 88 akt SN). Śmierć oskarżonego, stanowiąca ujemną przesłankę procesową określoną w art. 17 § 1 pkt 5 k.p.k., skutkuje umorzeniem postępowania karnego. Odnosi się to także co do zasady do postępowania kasacyjnego w sytuacji, gdy do zgonu skazanego doszło już po wniesieniu kasacji, ale jeszcze przed jej rozpoznaniem – co miało miejsce w przedmiotowej sprawie, choć z jednym wyjątkiem. Otóż zgodnie z art. 529 k.p.k., wniesieniu i rozpoznaniu kasacji na korzyść oskarżonego nie stoi na przeszkodzie wykonanie kary, zatracie skazania, akt łaski ani też okoliczność wyłączająca ściganie lub uzasadniająca postępowanie. Oznacza to, że o ile śmierć skazanego stanowi zawsze negatywną przesłankę postępowania kasacyjnego zainicjowanego nadzwyczajnym środkiem odwoławczym wniesionym na niekorzyść, to w razie wniesienia kasacji na korzyść nie ma przeszkód do jej rozpoznania, jednakże wyłącznie zgodnie z jej kierunkiem. W konsekwencji, w razie śmierci skazanego możliwe jest uwzględnienie wniesionej na jego korzyść kasacji, jednak nie jest możliwe jej oddalenie, gdyż takie rozpoznanie nie jest rozpoznaniem na korzyść, o którym mowa w art. 529 k.p.k. W sytuacji, kiedy kasacja jest niezasadna, zaś w trakcie postępowania kasacyjnego skazany zmarł, jedynym możliwym

rozstrzygnięciem, uwzględniającym regulację z art. 529 k.p.k., jest umorzenie postępowania kasacyjnego.

Tego rodzaju sytuacja zaistniała w przedmiotowej sprawie. Podniesione w kasacji zarzuty należy bowiem uznać za chybione.

Pierwszy z nich jest wprost nieprawdziwy, gdyż przystąpienie pokrzywdzonego do sprawy w charakterze oskarżyciela posiłkowego odbyło się w sposób i w terminie przewidzianymi prawem. Zarzuty naruszenia reguł obejmujących prawidłowość rozpoznawania przez sąd II instancji zarzutów apelacyjnych także nie mogły zostać uwzględnione. Stanowiły one bowiem w znacznej mierze powtórzenie owych zarzutów odwoławczych, z pominięciem jednak obszernego stanowiska sądu *ad quem*, który rzetelnie się do nich odniósł. Dotyczy to także kontestowanych podstaw do poczynienia ustaleń w przedmiocie zamiaru popełnienia oszustwa oraz kwestii współsprawstwa obu skazanych. Akceptacji sądu kasacyjnego znaleźć nie mógł także ostatni zarzut, dotyczący kwestii wysokości orzeczonej kary w kontekście prawidłowości kontroli instancyjnej. Skarżący zdaje się nie dostrzegać, że w tym zakresie nie dość, że sąd apelacyjny nie uwzględnił jego apelacji, to jeszcze uwzględniając apelację na niekorzyść podwyższył orzeczoną karę zasadniczą oraz obowiązek naprawienia szkody – należycie rozstrzygnięcie to uzasadniając.

Sformułowane natomiast w kasacji zarzuty obraży prawa materialnego nie miały szans powodzenia, bowiem pod pozorem obraży art. 286 § 1 k.k. i art. 18 § 1 k.k. obrońca *de facto* zakwestionował trafne ustalenia faktyczne poczynione przez sądy obu instancji. Zarzut taki natomiast po myśli art. 523 § 1 k.p.k. jest w postępowaniu kasacyjnym niedopuszczalny i nie może wywrzeć oczekiwanego przez skarżącego efektu.

W tym stanie rzeczy, uwzględniając poczynione wyżej uwagi dotyczące relacji śmierci skazanego na etapie postępowania kasacyjnego oraz skuteczności wniesionej na jego korzyść kasacji, Sąd Najwyższy orzekł o umorzeniu postępowania kasacyjnego względem M. F., zwalniając go z ponoszenia dalszych jego kosztów.

[PGW]

[aŕ]]